Termokos
Ngrohtoria e qytetit

Projekat Solar4Kosovo II

Vodič za otkup zemljišta i nadoknadu za osobe pogođene projektom – Lokacija postrojenja za daljinsko grejanje

Šta je projekat Solar4Kosovo?

Kompanija za daljinsko grejanje **Termokos** realizuje projekat **Solarno daljinsko grejanje Priština – Solar4Kosovo II**, uz podršku međunarodnih finansijskih institucija[1]. Cilj projekta je obezbeđivanje čistijeg i održivijeg grejanja za grad korišćenjem solarne toplotne energije, istovremeno odgovarajući na povećane energetske zahteve grada.

Projekat se sastoji od tri glavne komponente:

- Izgradnja **postrojenja za daljinsko grejanje** koje uključuje solarne termalne kolektore (sa skladištem toplotne energije u zemlji), apsorpcionim toplotnim pumpama i pomoćnim objektima i opremom) (Komponenta 1) u opštini Obilić.
- Instalacija **dve nove transmisione cevi** u opštinama Obilić i Priština (Komponenta 2), te
- Proširenje **mreže daljinskog grejanja** kako bi se obezbedilo snabdevanje dodatnih domaćinstava (Komponenta 3) u gradu Prištini (mapa je prikazana na strani 5).

Važna napomena: *Ovaj vodič se odnosi samo na Komponentu 1, dok će vodiči za preostale dve komponente biti pripremljeni u sledećoj fazi projekta.*

Komponenta 1 nalazi se na severoistočnoj strani opštine Obilić, na zemljištu u javnoj svojini opštine Obilić za koje Termokos ima uspostavljeno pravo korišćenja. Međutim, područje se trenutno koristi za poljoprivredne aktivnosti od strane **neformalnih korisnika/ica**[2].

Zašto je ovo važno??

Izgradnja postrojenja za daljinsko grejanje neizbežno će uticati na neformalne korisnike/ice koji trenutno koriste ovu zemlju za poljoprivredu, jer će morati da prekinu svoje aktivnosti na ovoj lokaciji na neodređeno vreme.

Projekat je posvećen obezbeđivanju pravičnog postupanja i nadoknade za lica pogođena projektnim aktivnostima, a kako bi im se pomoglo da očuvaju svoje izvore prihoda. Da bi se to postiglo, Termokos je pripremio **Plan za otkup imovine i obnovu sredstava za život** (POIS), koji opisuje očekivani proces i mere pomoći koje će biti ponuđene neformalnim korisnicima.

Glavni ciljevi su smanjenje uticaja Projekta na izvore prihoda pogođenih osoba, podrška nastavku poljoprivrednih aktivnosti u meri u kojoj je to moguće (bilo putem obezbeđivanja pristupa novoj zemlji ili finansijskom naknadom), pružanje dodatne podrške i očuvanje transparentnosti tokom celokupnog procesa.

Gde mogu da pronađem POIS dokument?

POIS (koji detaljno pokriva Komponentu 1) je objavljen na našoj web stranici: www.termokos.org. Takođe je dostupan u štampanom obliku u našoj kancelariji na adresi navedenoj na strani 3 ovog vodiča. *POIS će naknadno biti ažuriran za komponente 2 i 3.*

Da li postoji rok za podnošenje zahteva za bilo koju vrstu naknade?

Da. Termokos će prvo obavestiti osobe pogođene Projektom o specifičnom „krajnjem datumu“, a nakon kojeg se nijedan novi zahtev za nadoknadu ili naknadu neće razmatrati. Ovo će takođe biti krajnji datum nakon kojeg svako ko počne koristiti područje predviđeno za izgradnju postrojenja neće biti u mogućnosti da ostvari pravo na naknadu.

Šta će Vam biti ponuđeno kao nadoknada?

Biće Vam ponuđene dve glavne opcije za ostvarivanje nadoknade:

- **Pružanje pomoći pri pristupanju zamenskom poljoprivrednom zemljištu**, ili
- **novčana naknada**.

Detaljan opis o ponuđenim opcijama dostupan je na sledećoj stranici.

Kako bi utvrdio koja je opcija najpraktičnija i najkorisnija za sve strane, Termokos će blisko sarađivati sa poljoprivrednim ekspertom/kinjom, koji/a će proceniti situaciju, pružiti preporuke i osigurati da proces kompenzacije bude u skladu sa potrebama pogođenih lica. Specifične uloge i odgovornosti poljoprivrednog eksperta/kinje takođe su detaljno objašnjene u nastavku.

[1] Finansiranje obezbeđeno od strane Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

[2] Osobe koje koriste zemljište (ili druge resurse) bez zvanično ostvarenog prava vlasništva ili drugih zakonskih prava, bilo formalnih ili običajnih.

Co-funded by the European Union
Western Balkans Investment Framework WBIF
BUILDING THE EUROPEAN FUTURE TOGETHER
KFW
European Bank

Opcije nadoknade za neformalne korisnike zemljišta u okviru Komponente 1

1

Opcija 1: Pristupanje zamenskom poljoprivrednom zemljištu

Ova opcija omogućuje neformalnim korisnicima pristup zamenskom zemljištu, sličnom onom koje trenutno koriste, kako bi mogli da nastave poljoprivredne aktivnosti. Ona obuhvata:

1. **Procenu trenutno korišćenog zemljišta**. Poljoprivredni ekspert/kinja će pažljivo proceniti zemljište kako bi osigurao pravičnu procenu, uključujući:
   - procenu vrednosti useva koji mogu biti izgubljeni, uključujući prinos u tekućoj poljoprivrednoj sezoni i procenjeni prihod od budućih berbi,
   - procenu vrednosti postojeće infrastrukture na zemljištu,
   - analizu vrsta useva, kvaliteta zemljišta, pristupnih puteva itd.

2. **Pronalaženje zamenskog zemljišta**: Termokos će, uz pomoć poljoprivrednog eksperta/kinje, raditi na pronalaženju novog zemljišta iste ili veće površine i sličnog kvaliteta zemljišta; koje se nalazi u blizini (po mogućnosti unutar 2 km) radi lakšeg pristupa; i koje je dostupno pod pravičnim dugoročnim zakupom.

3. **Konsultacije sa pogođenim domaćinstvima**: Termokos i poljoprivredni ekspert/kinja će se sastati sa svakim pogođenim domaćinstvom kako bi predstavili nalaze procene. Kada se postigne dogovor, izabrana opcija (ukoliko je dostupna i prihvatljiva za domaćinstvo) biće formalizovana kroz pisani sporazum.

4. **Obezbeđivanje nadoknade**- Termokos će podržati domaćinstva kroz:
   - Isplatu nadoknade po zamenskoj vrednosti za poboljšanja koja su izvršili na postojećem zemljištu i sve izgubljene useve,
   - pristup novom zemljištu pod dugoročnim zakupom, pri čemu će Termokos pokriti troškove zakupa u prve tri godine, i
   - isplatu nadoknade za gubitke prihoda tokom perioda tranzicije, na osnovu vremenskog okvira koji odredi poljoprivredni ekspert/kinja.

5. Pogođene porodice će takođe dobiti:
   - **Poljoprivrednu i pravnu podršku**: Stručne savete o prelasku na novo zemljište, uključujući izbor useva, pripremu zemljišta i poboljšanje prinosa. Porodice će takođe dobiti smernice o pristupu državnim subvencijama, poljoprivrednim grantovima ili finansijskim programima, kao i pravnu podršku u vezi s korišćenjem zemljišta i pravima zakupa,
   - **Stručno osposobljavanje i pomoć pri zapošljavanju**: Termokos će pomoći nezaposlenim članovima porodica da pristupe programima stručnog osposobljavanja, uključujući smernice za prijavu i pokrivanje troškova jednog programa. Porodice će takođe biti obaveštene o potencijalnim radnim mestima na solarnoj toplani (iako zapošljavanje ne može biti garantovano).

2

Opcija 2: Novčana naknada

Ukoliko obezbeđivanje zamenskog poljoprivrednog zemljišta nije izvodljivo, Termokos će pogođenim domaćinstvima ponuditi novčanu naknadu za gubitak ranije korišćenog poljoprivrednog zemljišta. Proces će obuhvatiti:

1. **Procenu zemljišta koje se trenutno koristi i određivanje iznosa novčane nadoknade**: Poljoprivredni ekspert/kinja će izvršiti procenu postojećeg zemljišta, kao što je opisano u Opciji 1.

2. **Konsultacije sa pogođenim domaćinstvima:** Termokos i poljoprivredni ekspert/kinja će se sastati sa domaćinstvima kako bi predstavili nalaze procene i razmotrili uslove nadoknade.

3. **Obezbeđivanje nadoknade**. Domaćinstva će primiti:
   - nadoknadu po zamenskoj vrednosti za sve izgubljene useve i poboljšanja koja su izvršili na postojećem zemljištu,
   - novčani iznos koji pokriva troškove zakupa sličnog poljoprivrednog zemljišta za najmanje tri godine,
   - nadoknadu za gubitke nastale tokom perioda tranzicije.

4. **Dodatna podrška**: Domaćinstvima koja budu uzimala u zakup novo zemljište biće pružena dodatna podrška, uključujući stručne savete o izboru useva, tehnikama povećanja produktivnosti i strategijama za unapređenje prihoda; pomoć u pronalaženju državnih subvencija, poljoprivrednih grantova ili finansijskih programa; kao i pravna podrška za razumevanje novih ugovora o zakupu.

Svim domaćinstvima Termokos će ponuditi pomoć u pristupu programima stručnog osposobljavanja za nezaposlene članove porodice, posebno mlade i žene, uključujući smernice za prijavu i pokrivanje troškova jednog programa. Takođe, domaćinstva će biti informisana o potencijalnim radnim mestima na solarnoj toplani (iako zapošljavanje ne može biti garantovano).

Co-funded by the European Union
Western Balkans Investment Framework WBIF
BUILDING THE EUROPEAN FUTURE TOGETHER
KFW
European Bank

Šta ako niste zadovoljni ili imate problem u vezi sa projektom?

Ukoliko niste zadovoljni bilo kojim aspektom projekta ili podrškom koju pruža Termokos, možete podneti pritužbu. U tu svrhu, Termokos je uspostavio **mehanizam za rešavanje pritužbi** u vezi sa projektnim aktivnostima. Primeri pritužbi mogu uključivati:

- nezadovoljstvo načinom na koji su opcije predstavljene ili objašnjene,
- neslaganje sa procenom zemljišta koje se trenutno koristi a koju je izvršio/la poljoprivredni/a ekspert/kinja,
- nezadovoljstvo ponuđenim opcijama nadoknade,
- nezadovoljstvo učestalošću i kvalitetom komunikacije.

Kako možete podneti pritužbu?

Svako može podneti pritužbu Termokosu (kontakt podaci su navedeni u nastavku) na jedan od sledećih načina:

a) **usmeno** (lično ili telefonom),
b) **u pisanom obliku,** popunjavanjem priloženog obrasca za pritužbe (vidi poslednju stranu) ili drugog obrasca po izboru, koji se može dostaviti lično, poštom ili e-poštom.

Podnošenje pritužbe je besplatno i može biti anonimno, ukoliko tako odlučite. Sve pritužbe se mogu dostaviti na:

Termokos Sh.A. – Jedinica za upravljanje projektom

Adresa: Rr. 28 Nëntori nr. 181, 10000 Priština,

Republika Kosovo

Tel: +383 46 966 150

E-mail: info@termokos.org;

solar4kosova@termokos.org

Gde mogu pronaći više informacija o mehanizmu za podnošenje pritužbi?

Za dodatne informacije o mehanizmu pritužbi, posetite našu web stranicu www.termokos.org.

Kako će Termokos rešiti Vašu pritužbu?

Termokos je uspostavio **Jedinicu za upravljanje projektom** (JUP) sa dva/e eksperta/kinje za komunikaciju sa zainteresovanim stranama. Kada JUP primi pritužbu postupak rešavanja će biti sledeći:

1. Sve pritužbe će biti zabeležene u registru pritužbi.
2. Dobićete potvrdu prijema pritužbe u roku od 7 kalendarskih dana (osim ako nije podneta anonimno).
3. JUP će nastojati da reši Vašu pritužbu što je pre moguće i dostaviće odgovor u roku od 15 kalendarskih dana od datuma potvrde prijema.
4. Bićete obavešteni o rešenju putem izabranog načina komunikacije. Ako je pritužba podneta anonimno, odgovor će biti objavljen na web stranici Termokosa.
5. Ako Termokos ne može da reši problem, pritužba će biti prosleđena Odboru JUP na dalju analizu.
6. Odbor će delovati kao drugostepeni mehanizam za rešavanje pritužbi i doneće odluku u roku od 30 kalendarskih dana od potvrde prijema pritužbe.
7. Dva/e eksperta/kinje za komunikaciju sa zainteresovanim stranama JUP će Vas obavestiti o odluci Odbora.
8. JUP će vam takođe dostaviti formular za zatvaranje pritužbe radi potvrde vašeg zadovoljstva donetim rešenjem.

Šta ako i dalje niste zadovoljni?

Ako niste zadovoljni donetim rešenjem, možete potražiti pravnu zaštitu kroz pravosudni sistem Kosova ili se obratiti Nezavisnom mehanizmu za odgovornost projekata Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD IPAM).

Co-funded by the European Union
Western Balkans Investment Framework WBIF
BUILDING THE EUROPEAN FUTURE TOGETHER
KFW
European Bank

Obrazac za podnošenje pritužbi

Poziv na broj (unosi Jedinica za upravljanje projektom)	
Ime i prezime (opcionalno) ▪ Želim da anonimno podnesem žalbu/prigovor. ▪ Molim da se moj identitet ne otkriva bez moje saglasnosti.	
Kontakt podaci Naznačite kako želite da Vas kontaktiramo (poštom, telefonom, e-mailom).	▪ **Poštom:** *Molimo da navedete adresu:* _____ _____ ▪ **Telefonom** _____ ▪ **E-mailom**
Jezik komunikacije (molimo odaberite jedan od ponuđenih jezika na kojem želite da budete kontaktirani)	▪ **Srpski** ▪ **Albanski** ▪ **Drugi:** _____

Opis događaja na koji se žalba odnosi	Šta se dogodilo? Gde se dogodilo? Kome se dogodilo? Šta je posledica tog problema?

Datum događaja/žalbe	
	▪ **Događaj se dogodio jednom/žalba (datum _____)** ▪ **Dogodio se više puta (koliko puta?_____)** ▪ **Kontinuirano (problem koji trenutno postoji)**

Šta želite da se preduzme kako bi se problem otklonio?

Kontakt podaci: ***Predmet:*** *Solar 4 Kosovo II* **Na pažnju:** TERMOKOS Sh.A.Rr. 28 Nëntori nr. 181, 10000 Priština, Republika Kosovo solar4kosova@termokos.org telefon: +383 46 966 150	Potpis:_____ Datum: _____

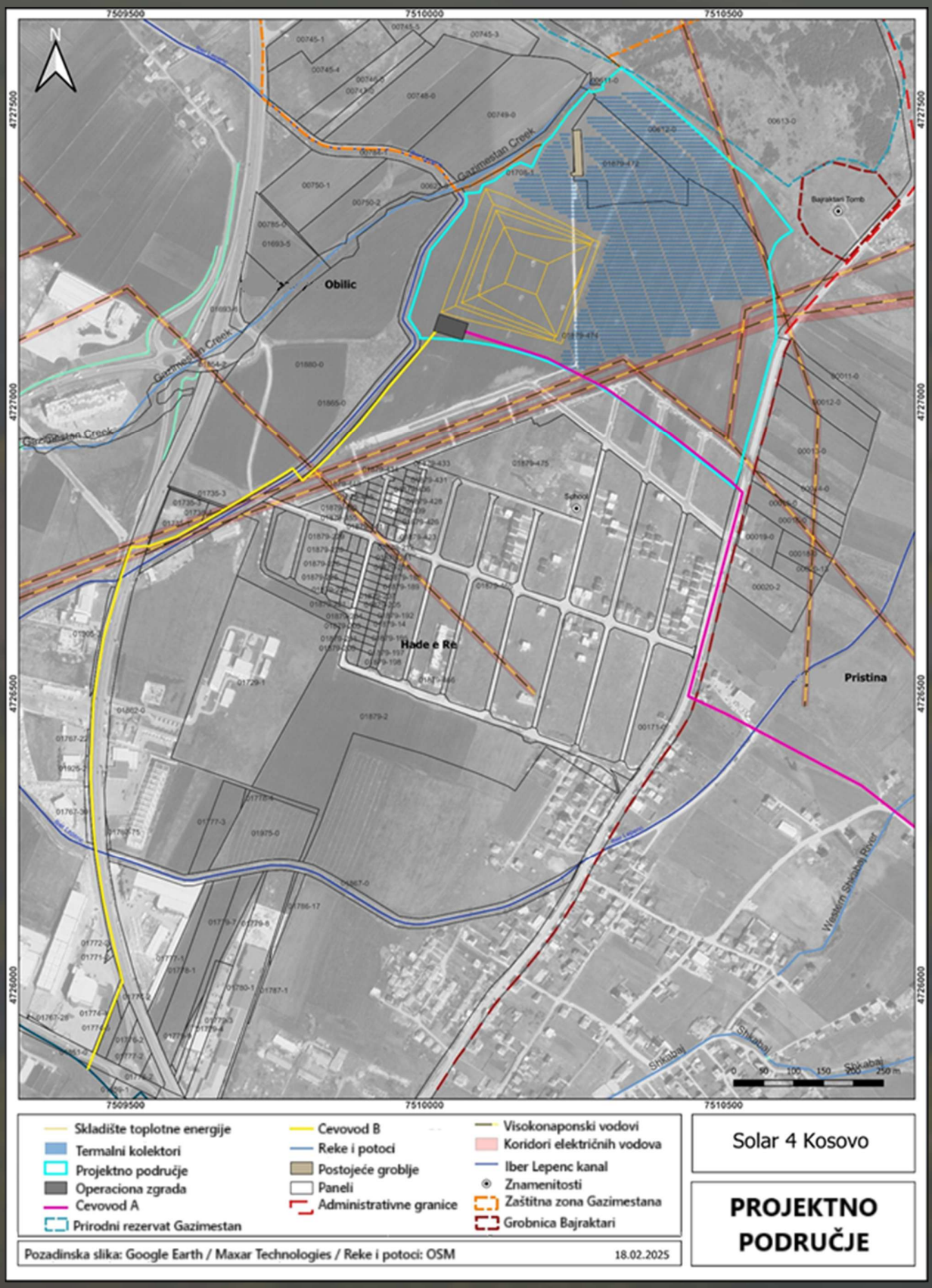

Mapa lokacije solarne termoelektrane za projekat Solar4Kosovo II - ruta cevovoda B još u fazi definisanja i može doći do promena.

bashkëpunimi gjerman
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT
Co-funded by the European Union
Western Balkans Investment Framework WBIF
BUILDING THE EUROPEAN FUTURE TOGETHER
KFW
European Bank for Reconstruction and Development